

ΠΙΝΑΞ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἀναλογία τοῦ Ἑλληνικοῦ ποδὸς μετὰ τὸν
Γαλλικόν.

Εἶπομεν, ὅτι ὁ γαλλικὸς ποὺς διαιρεῖται εἰς 1440 δεκαδικὰ τῆς γραμμῆς, καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς εἰς 1306. (ὄρα πίνακα ζ.).

Η ἀναλογία τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ποδὸς μετὰ τὸν Ἑλληνικὸν εἶναι, ὡς 24 πρὸς 25. ἔχομεν διὰ τὸν τελευταῖον 1360 δεκαδικὰ τῆς γραμμῆς, καὶ μικρὸν τι κλάσμα, τὸ ὁποῖον παραβλέπομεν. Τὰ 1360, δεκαδικὰ τῆς γραμμῆς δίδουσιν 11, δακτύλους, καὶ 4. γραμμάς.

Πόδ. Ἑλλ.	Πόδ. Γαλ.	δάκτ.	γραμ.
1	»	11.	4.
2	1.	10.	8.
3	2.	10.	
4	3.	9.	4.
5	4.	8.	8.
6	5.	8.	
7	6.	7.	4.
8	7.	6.	8.
9	8.	6.	
10	9.	5.	4.
11	10.	4.	8.
12	11.	4.	

ΠΟΔΕΣ ΕΛΛΗΝ.

223

Πόδ. Έλλ.	Πόδ. Γαλ.	δάκτ.	γραμ.
13	12.	3.	4.
14	13.	2.	8.
15	14.	2.	
16	15.	1.	4.
17	16.		8.
18	17.		
19	17.	11.	4.
20	18.	10.	8.
21	19.	10.	
22	20.	9.	4.
23	21.	8.	8.
24	22.	8.	
25	23.	7.	4.
26	24.	6.	8.
27	25.	6.	
28	26.	5.	4.
29	27.	4.	8.
30	28.	4.	
31	29.	3.	4.
32	30.	2.	8.
33	31.	2.	
34	32.	1.	4.
35	33.		8.
36	34.		
37	34.	11.	4.
38	35.	10.	8.
39	36.	10.	
40	37.	9.	4.
41	38.	8.	8.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΡΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.Τ.Π
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Πόδ. Ἑλλ.	Πόδ. Γαλ.	δάκτ.	γραμμ.
42	39.	8.	
43	40.	7.	4.
44	41.	6.	8.
45	42.	6.	
46	43.	5.	4.
47	44.	4.	8.
48	45.	4.	
49	46.	3.	4.
50	47.	2.	8.
100	94.	5.	4.
200	188.	10.	8.
300	283.	4.	
400	377.	7.	4.
500	472.	2.	8.
600	566.	8.	

Κατὰ τὸν παρόντα πίνακα 600, Ἑλληνικοὶ πόδες ἠ-
 θέλουν δώσει μόνον 94, τοάσια, 2, πόδας, 8, δακτύλους,
 ἀντὶ 94, τοασ. 3, ποδ. τὰ ὅποια προσδιορίζομεν εἰς τὸ σά-
 διον. Αὐτὴ ἡ μικρὰ διαφορὰ προέρχεται ἐκ τοῦ, ὅτι ἡμεῖς,
 κατὰ τὸν Κ. δ' Ἀμβιλλον, πρὸς σύντομίαν τῶν λογισμῶν, ἐ-
 δώκαμεν πλέον τι εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν μίλλιον, καὶ ὀλίγον τι ἔ-
 λαττον εἰς τὸ σάδιον.

ΠΙΝΑΞ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

Αναλογία σταδίων με τὰ Γαλλικὰ Τοῦσια, καὶ
 με τὰ ῥωμαϊκὰ μίλλια· τὸ σταδίον διορίζε-
 ται 94 καὶ $\frac{1}{2}$ τοῦσα.

Στάδια.	Τοῦσα.	Μίλ.
1.	94 $\frac{1}{2}$.	$\frac{1}{8}$.
2.	189.	$\frac{1}{4}$.
3.	283 $\frac{1}{2}$.	$\frac{3}{8}$.
4.	378.	$\frac{1}{2}$.
5.	472 $\frac{1}{2}$.	$\frac{5}{8}$.
6.	567.	$\frac{6}{8}$.
7.	661 $\frac{1}{2}$.	$\frac{7}{8}$.
8.	756.	1.
9.	850 $\frac{1}{2}$.	1 $\frac{1}{8}$.
10.	945.	1 $\frac{1}{4}$.
11.	1039 $\frac{1}{2}$.	1 $\frac{3}{8}$.
12.	1134.	1 $\frac{1}{2}$.
13.	1228 $\frac{1}{2}$.	1 $\frac{5}{8}$.
14.	1323.	1 $\frac{6}{8}$.
15.	1417 $\frac{1}{2}$.	1 $\frac{7}{8}$.
16.	1512.	2.
17.	1602 $\frac{1}{2}$.	2 $\frac{1}{8}$.
18.	1701.	2 $\frac{1}{4}$.
19.	1795 $\frac{1}{2}$.	2 $\frac{3}{8}$.
20.	1890.	2 $\frac{1}{2}$.
21.	1984 $\frac{1}{2}$.	2 $\frac{5}{8}$.
22.	2079.	2 $\frac{6}{8}$.
23.	2173 $\frac{1}{2}$.	2 $\frac{7}{8}$.

Τόμ. Ζ'.

Στάδια.	Τόσες.	Μίλ.
24	2268.	3.
25	2362 1/2.	3 1/8.
26	2457.	3 1/4.
27	2551 1/2.	3 3/8.
28	2646.	3 1/2.
29	2740 1/2.	3 5/8.
30	2835.	3 6/8.
35	3307 1/2.	4 3/8.
40	3780.	5.
45	4252 1/2.	5 5/8.
50	4725.	6 1/4.
55	5194 1/2.	6 7/8.
60	5670.	7 1/2.
65	6142 1/2.	7 7/8.
70	6615.	8 3/4.
75	7087 1/2.	9 3/8.
80	7560.	10.
85	8032 1/2.	10 5/8.
90	8505.	11 1/4.
95	8977 1/2.	11 7/8.
100	9450	12 1/2.
200	18900.	25.
300	28350.	37 1/2.
400	37800.	50.
500	47250.	62 1/2.
600	56700.	75.
700	66150.	87 1/2.
800	75600.	100.
900	85050.	112 1/2.
1000	94500.	125.

ΠΙΝΑΞ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἀναλογία τῶν σταδίων με λέγας Γαλλικὰς ἀπὸ 2500 τοασίων.

Στάδ.	λέγ.	Τοάσ.
1	.	94 1/2.
2	.	189.
3	.	283 1/2.
4	.	378.
5	.	472 1/2.
6	.	567.
7	.	661 1/2.
8	.	756.
9	.	850 1/2.
10	.	945.
11	.	1039 1/2.
12	.	1134.
13	.	1228 1/2.
14	.	1323.
15	.	1417 1/2.
16	.	1512.
17	.	1606 1/2.
18	.	1701.
19	.	1795 1/2.
20	.	1890.
21	.	1984 1/2.
22	.	2079.

ΣΤΑΔΙΑ.

Στάδ.	λόγ.	Τοίσ.
23	.	2173 1/2.
24	.	2268.
25	.	2362 1/2.
26	.	2457.
27	1.	51 1/2.
28	1.	146.
29	1.	240 1/2.
30	1.	335.
35	1.	807 1/2.
40	1.	1280.
45	1.	1752 1/2.
50	1.	2225.
55	2.	197 1/2.
60	2.	670.
65	2.	1142 1/2.
70	2.	1615.
75	2.	2087 1/2.
80	3.	60.
85	3.	532 1/2.
90	3.	1005.
95	3.	1477 1/2.
100	3.	1950.
200	7.	1400.
300	11.	850.
500	18.	2250.
1000	37.	2000.
10000	378.	
20000	756.	
100000	3780.	

ΠΙΝΑΞ ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἐκτίμησις τῶν νομισμάτων τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐνταῦθα δὲν γίνεται λόγος περὶ τῶν χρυσῶν, καὶ χαλκῶν νομισμάτων, ἀλλ' ἀπλῶς περὶ τῶν ἀργυρῶν. Ὅταν καταλάβῃ κανεὶς τὴν τιμὴν τούτων, εὐκόλα εὐρίσκει καὶ τὴν τιμὴν ἐκείνων.

Τὸ τάλαντον ἰσοτιμᾶται μὲ	6000. δραχμάς.
ἡ μνα . . . . . μὲ	100. δραχ.
τὸ τετράδραχμον . . . . . μὲ	4. δραχ.

Πολλὰ δύσκολον εἶναι νὰ προσδιορίσῃ τις ἀκριβῶς τὴν τιμὴν τῆς δραχμῆς. Ὅ,τι καὶ ἂν μεταχειρισθῇ εἰς τοῦτο, δύναται καὶ νὰ προσεγγίσῃ εἰς αὐτήν. Διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς αὐτὸ, εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ τὸ βάρος, καὶ τὴν τιμὴν. Ἐκαμα τὴν ἐπεξεργασίαν περὶ τῶν τετραδράχμων, ἐπειδὴ εἶναι ἀπὸ τὰς δραχμάς κοινότερα, εἰς τοὺς πολλαπλασιασμοὺς, καὶ ὑποδιαίρέσεις των. Παιδευμένοι τινὲς, τῶν ὁποίων ἡ ἀκρίβεια ἦτον εἰς ἐμὲ γνωστὴ, εὐχαριστήθησαν πολλὰ νὰ συμφωνήσωσι μαζί μου, διὰ νὰ ζυγιάσωμεν μέγιστον ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν νομισμάτων. Ἐπειτα παρεκάλεσα περὶ τούτου τὸν Κ. Τίλλετον τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ὅς τις ἔχει ἐπιστάσιαν παρὰ τοῦ βασιλέως νὰ δοκιμάζῃ, καὶ νὰ καθάιρῃ τὰ νομίσματα· δὲν ὁμιλῶ μῆτε διὰ τὰς γνώσεις του, μῆτε διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἔρωτά του, μῆτε διὰ τὸν ζῆλον, τὸν ὁποῖον ἔχει διὰ

τῶν γραμμάτων τὴν ἐπίδοσιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ τῷ εὐχαρισῶ δι' ἣν ἔλαβε καλωσύνην, νὰ δοκιμάσῃ τετράδραχμάτινα, τὰ ὅποια ἐδέχθη ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, νὰ ἀποδείξῃ τὴν τιμὴν τους, καὶ νὰ συγκρίνῃ τὴν δύναμίν τους μετὰ τὴν τῶν γαλλικῶν ἐν χρήσει νομισμάτων. Διακρίνονται δύο εἴδη τετραδράχμων, τὰ ἀρχαιότερα, τὰ ὅποια ἐχαράχθησαν μέχρι τοῦ Περικλέους, καὶ ἴσως ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ τὰ μεταγενέστερα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν. Καὶ τὰ δύο εἴδη παρισώσιν ἐξ ἑνὸς μέρους τὴν κεφαλὴν τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου Γλαῦκα. Ἐπὶ τῶν δευτέρων ἡ γλαυῆξ εἶναι τεθειμένη ἐπὶ τινὸς δοχείου, καὶ φαίνονται εἰς αὐτὸ μονογράμματα, καὶ ὀνόματα, καὶ ἐνίοτε, ἂν καλὰ καὶ σπανίως, εἶναι ἀναμεμιγμένα.

α'. Τετράδραχμα ἀρχαιότερα. Εἶναι ἐργασίας χωρικωτέρας, διαμέτρου μικροτέρας, καὶ μεγαλητέρας ἀπὸ τὰ ἄλλα παχύτητος. Τὰ ἀντικείμενα μέρη παρισώσιν ἴχνη, κατὰ τὸ μᾶλλον, καὶ ἥττον αἰσθητὰ τοῦ τετραγώνου σχήματος, ὅπου ἔδιδον εἰς τὴν σφραγίδα τῶν ἀρχαίων χρόνων (1). Ὁ Eisenschmid (de ponder. et mens. Sect. 1. cap. 3) ἐδημοσίευσεν ἐν ἀπ' αὐτὰ, τὸ ὅποιον εἶχε βάρος, καθὼς λέγει, 333, δωδέκατα δραχμῆς, τὸ ὅποιον ἤθελε ὀώσει διὰ τὴν δραχμὴν 83 δωδέκατα καὶ τέταρτον. Ἡμεῖς ἐζυγιάσαμεν δεκατέσσαρα παρόμοια, τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα ἐλάβομεν ἀπὸ τὸ ταμεῖον τοῦ βασιλέως, καὶ, ὅσα διεφυλάχθησαν καλῶς, μᾶς ἔδωκαν βάρος μόνον 324, σίτων καὶ τέταρτον. Εὕρεται παρόμοιος ἀριθμὸς εἰς τὴν συλλογὴν τῶν νομισμάτων τῶν πόλεων τοῦ Μακαρίτου Κ. Δόκτορος Ὀυντέρου (p. 48—9.) τὸ βαρύτερον εἶναι 265, σίτων, καὶ 1/2, βάρους Ἀγγλικοῦ, τὸ ὅποιον ἰσοτιμᾶται μετὰ 323 καὶ 1/2 τῶν γαλλικῶν

(1) Ὑπομν. τῆς φιλ. ἀκαδ. Τό. 24. §. 30.

κόκκων. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἔχομεν ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους νόμισμα, ὅπου βαρύνει, κατὰ τὸν Εἰσενσχυμίδην 333, ἐξ ἄλλου δὲ 28 νομίσματα, ἐξ ὧν τὰ καλῶς διατηρηθέντα θίδουσι μόνον 324. Ἄν οὗτος ὁ συγγραφεὺς δὲν ἦναι ἠπατημένος, ἂν εὐρίσκωσιν ἄλλα νομίσματα τοῦ αὐτοῦ χρόνου, καὶ τοῦ αὐτοῦ βάρους, θέλομεν συγκατατεθῆ, ὅτι, κατὰ τινας περιστάσεις, τὰ ἀνεβίβασαν 332, ἢ 335 κόκκους, ἀλλὰ θέλομεν ἐπιφέρει ὅτι γενικῶς ἐβάρυνον περίπου 324· καὶ ἐπειδὴ εἰς διάστημα 2200 ἐτῶν ἔπρεπε νὰ χάσωσιν ἀπὸ τὸ βάρος των κᾶτι τι, δυνάμεθα νὰ ἀποθώσωμεν εἰς αὐτὰ 328 κόκκους, τὸ ὅποιον τοῦτο θίδει διὰ τὴν δραχμὴν 82 κόκκους. Ἐπρεπε νὰ γνωρίσωμεν τὴν τιμὴν, ὃ Κ. Τίλλετος εὐδόκησε νὰ χωνεύτῃ ἐν, ὅπου ἐβάρυνε 324 κόκκους, ἦνεν ὅτι ἦτον 11 δρακμίων, 20 κόκκων καθαρῶν, καὶ ὅτι ἡ καθαρὰ σχεδὸν ὕλη, μὲ τὴν ὁποίαν ἐσυντίθειτο, ἀπετιμάτο οὐσιωδῶς, κατὰ τὴν τιμὴν τῆς Ταρίφας 52 λίτρας, 14 σολδίων, καὶ 3 δρακμίων τὸ ἡμίλιτρον. Τὸ τετραδραχμον τοῦτο, εἶπεν ὁ Κ. Τίλλετος ἐξετιμάτο ἄρα διὰ 3 λιτρῶν, 14 σολδίων, ἐν ᾧ 324 κόκκοι τῆς τιμῆς τῶν γαλλικῶν σκούδων ἔχουσι τιμὴν οὐσιώδη 3 λιτρῶν, 8 σολδίων. Ἀλλ' ἡ τιμὴ τῆς μιᾶς, καὶ τῆς ἄλλης ὕλης τοῦ ἀργύρου, θεωρουμένης, ὡς νόμισμα, καὶ ἐπιφορτισμένης ἀπὸ τὰ ἔξοδα τῆς κατασκευῆς, καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀυθεντείας, δέχεται κᾶποιαν αὔξασιν ὑπεράνω τῆς ἀκατεργάσου ὕλης, προσέρχεται ἐντεῦθεν, τὸ ἡμίλιτρον τοῦ ἀργύρου, συντεθειμένου ἀπὸ 8 σκούδα 6, λιτρῶν, καὶ ἀπὸ 3 κέρματα 12, σολδίων, νὰ ἀξίζη, διὰ τῆς κυριότητος τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν φορὰν τῆς ἐμπορίας 49 λίτρας 6. σολδία, δηλ. μίαν λίτραν, καὶ 7 σολδία ἐπέκεινα τῆς τιμῆς ἑνὸς ἄλλου ἡμιλίτρον ἀχαρακτοῦ ἀπὸ ὕλην τῶν σκούδων. Πρέπει νὰ προσέχη κᾶσις εἰς αὐτὴν τὴν αὔξασιν, ἂν θέλῃ νὰ ἠξεύρῃ, πόσον παράμοιον τετραδραχ-

μον ἤθελεν ἀποτιμᾶται ἀπὸ τὸ παρὸν γαλλικὸν νόμισμα. Ἀπὸ τὰς πράξεις τοῦ Κ, Τιλλέτου προκύπτει, ὅτι ἡμίλιτρον τετραδράχμων, ἀπὸ τὰ ὅποια καθέν ἤθελεν ἔχει 324 κόκκους βαρύτητα, καὶ 11 δηνάρια, καὶ 20. κοκ. καθαροῦς, πρέπει νὰ ἀποτιμᾶται κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν ἐμπορίαν 54. λίτρας, 3 σολδία, 9. δηνάρια, καὶ ἕκαστε λίτρα 19 σολδία, καὶ τὸ τάλαντον 5700 λίτρας. Ἄν τὸ τετραδράχμων βαρύνῃ 328 κόκκους, καὶ ἡ δραχμὴ 82, θέλει ἀποτιμᾶται 19 σολδία, καὶ περίπου 3 δηνάρια, καὶ τὸ τάλαντον σχεδὸν 5775 λίτρας. Ἐχει 332 κόκκους βάρους τὸ τετραδράχμων; ἡ δραχμὴ 83, ἀποτιμᾶται 19 σολδ. καὶ περίπου 6 δηνάρ. καὶ τὸ τάλαντον σχεδὸν 5850, λίτ. Ἐχει τὸ τετραδρ. 336, κόκ., ἡ δραχ. 84, ἀποτιμᾶται 19, σολδ. 9, δηνάρ. καὶ τὸ τάλαντον περίπου 5925 λίτρ. Τέλος πάντων ἄς ὑποθέσωμεν τὸ τετραδρ. 340, κόκ. βάρους, τὴν δραχ. 85, ἡ τιμὴ της θέλει ἦναι περίπου μίαν λίτρ. καὶ ἡ τοῦ ταλάντου περίπου 6000 λιτ. Εἶναι ἀνωφελὲς νὰ παρατηρῶμεν ὅτι, ἂν ἀποδίδωσιν ἥττον βάρους εἰς τὸ τετραδρ. ἡ τιμὴ τῆς δραχμῆς, καὶ τοῦ ταλάντου μέλλει νὰ σμικρύνηται ἀναλόγως.

β'. Τετραδράχμα, ὄχι τόσον παλαιά. Ἐφέροντο τέσσαρας, ἢ πέντε αἰῶνας. Εἶναι πολλὰ περισσότερος ἀριθμὸς, ἀπὸ τὸν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, καὶ διαφέρουσι κατὰ τὸ σχῆμα, ἐργασίαν, μονογράμματα, ὀνόματα τῶν διοικητῶν, καὶ ἄλλας ιδιότητας, τὰς ὅποιας παριστῶσι τὰ ἀντικείμενα μέρη, καὶ μάλιστα πλουσίους καλλωπισμοῦς, μὲ τοὺς ὁποίους ἡ κεφαλὴ τῆς Ἀθηνᾶς εἶναι καλλωπισμένη. Δὲν εἶναι ἀπεμφαίνον νὰ σχασθῶμεν, ὅτι οἱ ἑρμογλύφοι ἐδιώρισαν ἐκεῖνην τὴν κεφαλὴν, κατὰ τὸ διάσημον ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον ἔβλεπον εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἀκρόπολιν. Ὁ Πausanias (βι. α'. κεφ. κδ.) σημειοῖ, ὅτι ὁ Φειδίας μεταξὺ τῶν ἄλλων καλλ-

λωπισμῶν πᾶρεςητε Σφίγχα εἰς τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ γρῦπας εἰς τὰ πλάγια. Αὐτὰ τὰ δύο σύμβολα φαίνονται ἠνωμένα ἐπί τινος κεχαραμένης πέτρας, τὴν ὁποίαν ὁ Βαρὼν δὲ Στόχ. ἐδημοσίευσεν (pierre antiq. pl. XIII). Οἱ γρῦπες φαίνονται εἰς ὅλα τὰ μεταγενέστερα ἀπὸ αὐτὸν τὸν τεχνίτην τετράδραχμα, καὶ ὄχι εἰς τὰ ἀρχαιότερα. Ἐξυγιάσαμεν περισσότερα ἀπὸ 160 τετράδραχμα, περὶ τῶν ὁποίων ἦδη ὁμιλῶ. Τὸ ταμεῖον τοῦ βασιλέως περιέχει περισσότερα ἀπὸ 120. τὰ βαρύτερα, πολλὰ ὁμῶς ὀλίγα, ἀνέρχονται ἕως 320. τὰ κοινότερα 315 — 4 — 3 — 2 — 1 — 10, 306, καὶ τλ. Κάτι τε μᾶλλον ἢ ἥττον, κατὰ τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῆς διατηρήσεως τῶν. Εὐρίσκονται ἀπ' αὐτὰ βαρύτερος πολλὰ κατωτέρας. Ἐπειδὴ ἠλλαξαν τὴν ὕλην εἰς αὐτά. Εἰς περισσότερα ἀπὸ ἐννεήκοντα τετράδραχμα, περιγραφθέντα μὲ τὸ βάρος των εἰς τὴν συλλογὴν τῶν νομισμάτων τῶν πόλεων τοῦ Κ. Δόκτορος Οὐντέρου, δημοσιευθεῖσαν ἐπιμελῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἑπτὰ ἕως ὀκτῶ ἔχουσι βάρος ἐπέκεινα τῶν 320 γαλλικῶν κόκκων· ἐν μεταξὺ τῶν ἄλλων, τὸ ὁποῖον παρὶς ἂν τὸ ὄνομα Μέντορος καὶ Μοσχίονος, βαρύνει σχεδὸν 331. κόκ. γαλλικοῦς· ἰδιότης τόσον περισσότερον ἀξία περιεργείας, ὅσον ἀπὸ τὰ πέντε ἄλλα νομίσματα τοῦ ἰδίου ταμεῖου, μὲ τὰ αὐτὰ ὄνοματα, τὸ βαρύτερον μόλις εἶναι 319. κόκ. καὶ τὸ ἐλαφρότερον 312, καθὼς καὶ ἐν παρόμοιου τοῦ βασιλικοῦ ταμεῖου. Ἐφάνερῶσα περὶ τούτου τὴν ἀπορίαν μου εἰς τὸν Κ. Κόμην, ὅστις ἐδημοσίευσεν αὐτὴν τὴν ἐξαιρετικὴν συλλογὴν. Ἔλαβε τὴν καλωσύνην νὰ βεβαιώσῃ τὸ βάρος τοῦ τετραδράχμου, περὶ οὗ εἶναι ὁ λόγος, καὶ τὸ ἦυρεν ἀκριβές. Αὐτὸ τὸ μνημεῖον ἠθέλην ἀποδεικνύει, ὅσον εἶναι δυνατὸν περισσότερον, εἰς τὸ βάρος τοῦ νομίσματος, αὕξασιν, ἢ τις εἰς ἄλλα δὲν εὐρίσκεται.

"Αὐ κατὰ καὶ τὰ περισσότερα τετράδραχμα ἠμπόρουν νὰ

μεταβληθῶσιν ἀπὸ τὸν μισθόν, καὶ ἄλλα συμβεβηκότα, μὲ ὄλον τοῦτο δὲν θέλει λείψει κἄνεις νὰ φανερώσῃ εἰς τὴν γενικὴν ἐποπτείαν, ὅτι τὸ βάρος τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων ἐδοκίμασε μείωσιν. Ἐσάθη ἀλληλοδιάδοχος; μέχρι τίνος βαθμοῦ ἔφθασε; Τοῦτο εἶναι τὸ δυσχερέστατον νὰ ἀποφασίσῃ. Ἐπειδὴ εἰς τὰ νομίσματα τοῦ αὐτοῦ χρόνου, ἀλλοτε βλεῖται τις τὸ αὐτὸ βάρος συνεχέστατα, καὶ ἄλλοτε, διαφραγνόμεναι μικροτέραν. Ἀπὸ τρία τετράδραχμα, τὰ ὅποια ἔχουσι τὰ ὀνόματα τοῦ Φαυοκλέους, καὶ Ἀπολλωνίου (Recueil de Huet. p. 54.) τὸ μὲν δίδει 253 σιτάρια, τὸ δὲ 253 $\frac{1}{4}$ · καὶ τὸ τρίτον, 253 $\frac{3}{4}$ βάρος ἀγγλικόν, ἐγγύς 308 σιτάρια καὶ ἓν τρίτον, 308 $\frac{2}{3}$ 309 κόκ. βάρος Γαλλικόν, ἐν ᾧ, ἐννέα ἄλλα, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Νέσορος, καὶ Μνασείου ἐσμικρύνοντο ἀνεπιστήτως ἀπὸ 320 σχεδὸν Γαλλικὰ σιτάρια, ἕως εἰς 310 (ibid. p. 53.) Ἐξω ἀπὸ τὰ συμβεβηκότα, τὰ ὅποια πανταχοῦ ἠκλαξαν τὸ βάρος τῶν παλαιῶν νομισμάτων, φαίνεται ὅτι οἱ ἀργυροκόπται Ἕλληνες, ὑποχρεωμένοι νὰ κόπῃσι τόσας δράχμας εἰς τὴν μναῦ, ἢ εἰς τὸ τάλαντον, καθὼς οἱ γάλλοι τόσα κέρματα ἀπὸ 12. σολδία εἰς τὸ ἡμίλιτρον, δὲν εἶχον τόσην προσοχὴν, ὅσην τῶρα, νὰ ἰσοφαρίζωσι τὸ βάρος καθενὸς κέρματος.

Εἰς τὰς ἐρεῦνας, αἱ ὅποια μὲ ἀπασχολοῦσιν ἐνταῦθα, ἐμποδίζομαι ἀπὸ ἄλλην τινα δυσκολίαν. Τὰ τετράδραχμα τῶν Ἀθηναίων δὲν ἔχουσι κἄμμίαν ἐποχὴν· ἀπ' αὐτὰ ἐγνώρισά μόνον ἓν, τοῦ ὁποίου δύναται τις νὰ ἀναφέρῃ τὴν κατασκευὴν εἰς διωρισμένον χρόνον. Ἐχράχθη διὰ προσαγῆς τοῦ τυράννου Ἀρισείωνος, ὁ ὁποῖος τῷ, πῆ ἔτει πρ. χ. ἐκυρίευσεν τὰς Ἀθήνας, εἰς ὄνομα τοῦ Μιθριδάτου, καὶ ἐβάσασεν τὴν πολιορκίαν κατὰ τοῦ Σύλλα. Ἐξ ἑνὸς μέρους, παρισχῆ τὴν κεφαλὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου, ἀστέρων μηνυειδῆ, καθὼς εὐρίσκειται εἰς τὰ νομίσματα τοῦ Μιθριδάτου. Περὶ αὐτοῦ τὸν τύπον εἶναι τὸ ὄνομα ἐκαίνοιο τοῦ βασιλέως, τὸ τῶν Ἀθανῶν καὶ τοῦ Ἀρισείω-

ως. Εύρίσκειται εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ K. Hunter. M. Combe., πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψα, διὰ νὰ μάθω τὸ βάρος του, καὶ ὁ ὁποῖος εὐχαριστήθη πολλὰ νὰ κοπίασῃ εἰς τὴν βεβαίωσίν του, καὶ νὰ μοῖ σημειώσῃ ὅτι ἔχει βάρος 254 σιταρίων ἀγγλικῶν, τὰ ὁποῖα ἰσοτιμοῦνται μὲ 309 ἢ 18/32 γαλλικῶν. Δύω τετράδραχμα τῆ αὐτῆ ταμείου, ὅπου τὸ ὄνομα τοῦ ἰδίου Ἀρισείωνος εὐρίσκεται μὲ δύο ἄλλα ὀνόματα, ἔχουσι βαρύτητα 313 ἕως 314 γαλ. σιταρ. Ἀνάμεσα εἰς τούσας διαφορὰς, τὰς ὁποίας οὐκ ἔδυναμαι νὰ ἐξετάζω ἀκριβῶς, ἐσοχάσθην ὅτι πρέπει νὰ ἐκλέξω μέσον ὄρον. Εἶδομεν ὅτι πρὸ τοῦ Περικλέους, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ δραχμὴ ἦτον 81, 82. καὶ ἔτι 83 σιταρίων· ὑποθέτω ὅτι εἰς τὸν ἀκόλουθον αἰῶνα, καθ' ὃν χρόνον διορίζω τὴν περιήγησιν τοῦ Ἀναχάρσιδος, ἐξέπεσεν εἰς 79 σιτάρ· τοῦτο δίδει εἰς τὸ τετράδραχμον 316 σιτάρια μένω εἰς αὐτὸν τὸν ὄρον· ἐπειδὴ τὰ περισσότερα τετράδραχμα καλῶς διαφυλαχθέντα, προσεγγίζωσιν εἰς αὐτόν. Φαίνεται ὅτι σμικρύνοντες τὸ βάρος τῶν τετραδράχμων, ἀδυνάτησαν καὶ τὴν τιμὴν τους· ὡς πρὸς τοῦτο δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς δοκιμάς. Ὁ K. Τίλλετος ἔλαβε τὴν καλωσύνην νὰ ἐξετάσῃ τὴν τιμὴν δύο τετραδράχμων, τὸ μὲν εἶχε βάρος 311 σιταρίων καὶ ἐγγύς δύο τρίτα, τὸ δὲ 310 1/16. εἰς τὸ πρῶτον ἦν 11 δηναρίων καὶ 12 σιταρίων καθαρὸν ἄργυρον, καὶ εἶχεν ἐπομένως μόνον 24 μέρος μίξεως, εἰς δὲ τὸ ἄλλο 11 δηναρίων, καὶ 9 σιταρίων καθαρὸν. Ὁ διαληφθεὶς K. Τίλλετος, ἀφ' οὗ ἔδωκεν εἰς τὸ τετράδραχμον βάρος 316 σιτάρια. 11 δηνάρια, καὶ 12 σιτάρια ἀργύριον καθαρὸν, ἀπεφάσισεν ὅτι ἡ δραχμὴ ἀξίζει 18 σολδία καὶ 1/4 τοῦ δηναρίου τοῦ γαλλικοῦ νομίσματος. Ἡμεῖς παραβλέπομεν αὐτὸ τὸ κλάσμα τοῦ δηναρίου, καὶ λέγομεν, ὅτι ὑποθέτοντες, τὸ ὁποῖον εἶναι πιθανώτατον, αὐτὸ τὸ βάρος, καὶ αὐτὸν τὸν βαθρὸν, τὸ τάλαντον ἀξίζει 5400 λίτρας τοῦ παρόντος γαλλικοῦ νομίσματος. Κατ'

αὐτὴν τὴν ἐκτίμησιν κατέστρωσα τὸν ἀκόλουθον πίνακα. Ἄν, φυλάττοντες τὸν ἴδιον βαθμὸν, ἀποδίδουσιν εἰς τὸ τετραδράχμον μόνον 312 σιτάρια βάρους, ἢ δραχμὴ τῶν 78 σιταρίων θέλει εἶναι μόνον 17 σολδίων, 9 δηναρίων, καὶ τὸ τάλαντον 5325 λιτρῶν· ὥστε ἡ αὐξήσις, ἢ μείωσις βάρους ἐνὸς σιταρίου εἰς τὴν δραχμὴν, σμικρύνει, ἢ αὐξάνει ἀπὸ 3 δηνάρια τὴν τιμὴν αὐτῆς τῆς δραχμῆς, καὶ 75 λίτ. τὴν τοῦ ταλάντου ὑποθέτουσι πάντοτε τὸν ἴδιον βαθμὸν. Διὰ τὰ λάβη κἄνεις ἀκριβέστεραν ἀναλογίαν αὐτῶν τῶν νομισμάτων μὲ τὰ γαλλικὰ, πρέπει νὰ συγκρίνη τὴν ἀμοιβαίαν τιμὴν τῶν προϊόντων, ἀλλ' ἦνυρα τόσας μεταβολὰς εἰς τὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τόσην ὀλίγην βλάβειαν εἰς τοὺς παλαιοὺς συγγραφεῖς, ὥστε παρητήθη ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόπον. Περὶ πλέον, εἰς τὸν παρόντα πίνακα γίνεται λόγος μόνον τοῦ γενικοῦ προσεγγισμοῦ. Ὑποθέτει, καθὼς τὸ εἶπον, τὴν δραχμὴν 79 σιταρίων βάρους 11 δηναρίων, 12 σιταρίων καθαροῦ ἀργυρίου, καὶ ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ δεύτερον εἶδος, τῶν τετραδράχμων.

Δραχμαὶ	Λίτρ.	Σολδ.	Δρα.	Λίτρ.	Σολδ.
Μίαδραχμὴ		18.	20.	18.	
ὀβολός, 6. μέρος τῆς δραχμῆς.		3.	21.	18.	18.
2 δραχμαὶ	1.	16.	22.	19.	16.
3	2.	14.	23.	20.	14.
4 ἢ 1. τετραδράχμον	3.	12.	24.	21.	12.
5	4.	10.	25.	22.	10.
6	5.	8.	26.	23.	8.
7	6.	6.	27.	24.	6.
8	7.	4.	28.	25.	4.
9	8.	2.	29.	26.	2.
10	9.		30.	27.	
11	9.	18.	31.	27.	18.
12	10.	16.	32.	28.	16.
13	11.	14.	33.	29.	14.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ,

237

Δραχμαί	Λίτρ.	Σολδ.	Δρα.	Λίτρ.	Σολδ.
14	12.	12.	34.	30.	12.
15	13.	10.	35.	31.	10.
16	14.	8.	36.	32.	8.
17	15.	6.	37.	33.	6.
18	16.	4.	38.	34.	4.
19	17.	2.	39.	35.	2.
			40.	36.	
Δραχ.	Λίτρ.	Σολ.	Τάλαν.	Λίτρ.	
41	36.	18.	1.	5,400.	
42	37.	16.	2.	10,800.	
43	38.	14.	3.	16,200.	
44	39.	12.	4.	21,600.	
45	40.	10.	5.	27,000.	
46	41.	8.			
47	42.	6.	6.	32,400.	
48	43.	4.	7.	37,800.	
49	44.	2.	8.	43,200.	
50	45.		9.	48,600.	
60	54.		10.	54,000.	
70	63.		20.	108,000.	
80	72.		30.	162,000.	
90	81.		40.	216,000.	
100	90.		50.	270,000.	
200	180.		100.	540,000.	
300	270.		200.	1,080,000.	
400	360.		500.	2,700,000.	
500	450.		1000.	5,400,000.	
1000	900.				
2000	1800.				
3000	2700.				
4000	3600.				
5000	4500.				
6000	60. μναϊ, ἀ-				
παρτίζουσι τὸ τάλαντον,					

ΠΙΝΑΞ ΠΕΜΠΤΟΣ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἀναλογία τῶν Ἑλληνικῶν σαθμῶν μετὰ τοὺς Γαλλικοὺς.

Τὸ Ἀττικὸν τάλαντον ἔχει βάρος 60 μνῶν, ἢ 6000 δραχμῶν. Ἡ μναὶ 100 δραχμῶν. ὑποθέτομεν πάντοτε ὅτι ἡ δραχμὴ ἔχει βάρος 79 σιταρίων γαλλικῶν. Τὸ γρόσι ἔχει 72 σιτάρ. Η οὐγκία συντεθειμένη ἀπὸ 8 γρόσ. ἔχει βάρος 576 σιταρ. Τὸ ἡμίλιτρον συντεθειμένον ἀπὸ 8 οὐγκ. ἔχει 4609 ἢ λίτρα ἀπὸ 2 ἡμιλ. ἔχει 9216.

Δραχ.	Λίτρ.	Ἡμιλ.	Οὐγκ.	Γρόσ.	Σιτάρ.
1	.	.	.	1.	7.
2	.	.	.	2.	14.
3	.	.	.	3.	21.
4	.	.	.	4.	28.
5	.	.	.	5.	35.
6	.	.	.	6.	42.
7	.	.	.	7.	49.
8	.	.	1.	η	56.
9	.	.	1.	1.	63.
10	.	.	1.	2.	70.
11	.	.	1.	4.	5.
12	.	.	1.	5.	12.
13	.	.	1.	6.	19.
14	.	.	1.	7.	26.
15	.	.	2.	η	33.
16	.	.	2.	1.	40.
17	.	.	2.	2.	47.
18	.	.	2.	3.	54.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ.

239

Αραχ.	Δίτρ.	Ημέλ.	Ούγκ.	Γρόσ.	Σταθρ.
19	.	.	2.	4.	61.
20	.	.	2.	5.	68.
21	.	.	2.	7.	3.
22	.	.	3.	η	10.
23	.	.	3.	1.	17.
24	.	.	3.	2.	24.
25	.	.	3.	3.	31.
26	.	.	3.	4.	38.
27	.	.	3.	5.	45.
28	.	.	3.	6.	52.
29	.	.	3.	7.	59.
30	.	.	4.	η	66.
31	.	.	4.	2.	1.
32	.	.	4.	3.	8.
33	.	.	4.	4.	15.
34	.	.	4.	5.	22.
35	.	.	4.	6.	29.
36	.	.	4.	7.	36.
37	.	.	5.	η.	43.
38	.	.	5.	1.	50.
39	.	.	5.	2.	57.
40	.	.	5.	3.	64.
41	.	.	5.	4.	71.
42	.	.	5.	6.	6.
43	.	.	5.	7.	13.
44	.	.	6.	η	20.
45	.	.	6.	1.	27.
46	.	.	6.	2.	34.
47	.	.	6.	3.	41.
48	.	.	6.	4.	48.
49	.	.	6.	5.	55.
50	.	.	6.	6.	62.
60	.	.	.	1.	60.
70	.	.	1.	4.	58.
80	.	.	1.	7.	56.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.Τ.Ε.
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Δραχ.	Λιτρ.	Ήμιλ.	Ούγκ.	Γρόσ.	Σιτάρ.
90	.	1.	4.	2.	54.
100 ἢ 1. μναῖ	.	1.	5.	5.	52.
2 μναῖ.	1.	1.	3.	3.	32.
3	2.	1.	1.	1.	12.
4	3.	»	6.	6.	64.
5	4.	»	4.	4.	44.
6	5.	»	2.	2.	24.
7	6.	»	»	»	4.
8	6.	1.	5.	5.	56.
9	7.	1.	3.	3.	36.
10	8.	1.	1.	1.	16.
20	17.	»	2.	2.	32.
30	25.	1.	3.	3.	48.
40	34.	»	4.	4.	64.
50	52.	1.	5.	6.	8.
60 ἢ 1. Τάλ.	51.	»	6.	7.	24.
2. Τάλ.	102.	1.	5.	6.	48.
3	154.	»	4.	6.	»
4	205.	1.	3.	5.	24.
5	257.	»	2.	4.	48.
6	308.	1.	1.	4.	»
7	360.	»	»	3.	24.
8	411.	»	7.	2.	48.
9	462.	1.	6.	2.	»
10	514.	»	5.	1.	24.
20	1,028.	1.	2.	2.	48.
30	1,542.	1.	7.	4.	»
40	2,052.	»	4.	5.	24.
50	2,571.	1.	1.	6.	48.
100	5,143.	»	3.	5.	24.

